Dosarul nr. 3-1955/2021, 2-21104591-12-3-13072021

HOTĂRÂRE
în numele Legii

01 martie 2024 municipiul Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)

în componență:

președintele ședinței, judecătorul Viorica Dodon

grefierul Alina Roman

cu participarea:

reprezentantului reclamanților, avocatul Dumitru Buliga

examinând în ședință de judecată publică cauza în procedura contenciosului administrativ la cererea de chemare în judecară depusă de avocatul Dumitru Buliga, în interesele Marinei Țurcan, Andreei Perțu, lui Vitalii Secrieru, lui Veaceslav Secrieru, Asociației Obștești Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități și Asociației Obștești Asociația Surzilor din Republica Moldova, împotriva Ministerului Educației și Cercetării cu privire la constatarea discriminării pe criteriu de dizabilitate și limbă, constatarea nulității procedurii de exmatriculare a elevilor din școala-internat,

c o n s t a t ă

La data de 13 iulie 2021 avocatul Dumitru Buliga, în interesele Marinei Țurcan, Andreei Perțu, lui Vitalii Secrieru, lui Veaceslav Secrieru, Asociației Obștești Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități și Asociației Obștești Asociația Surzilor din Republica Moldova a depus acțiunea în procedura contenciosului administrativ împotriva Ministerului Educației și Cercetării (Ministerului Educației, Culturii și Cercetării) cu privire la constatarea discriminării pe criteriu de dizabilitate și limbă, constatarea nulității procedurii de exmatriculare a elevilor din școala-internat.

În motivarea acțiunii avocatul Dumitru Buliga în interesele reclamanților indică că Ţurcan Marina, Perţu Andreea, Secrieru Vitalii şi Secrieru Veaceslav sunt minori cu dizabilităţi de auz, care până în luna martie 2020 au făcut studii în

şcoala internat pentru copii surzi şi hipoacuzi din mun. Cahul şi din satul Hîrbovăţ, raionul Călăraşi.

În luna iunie 2020 părinţii elevilor cu dizabilităţi de auz, înmatriculaţi în şcoala internat pentru copii surzi şi hipoacuzi din municipiul Cahul şi din satul Hârbovăţ, raionul Călăraşi au fost contactaţi de directorii acestor instituţii, care i-au cerut să se prezinte la școli pentru a lua dosarele copiilor, invocând că instituţiile respective urmează a fi închise, iar copiii trebuie să fie înscrişi în şcolile de la locul de trai.

Părinţii s-au opus închiderii şcolilor speciale, fiindcă în şcolile de masă nu există specialişti calificaţi în limbajul semnelor (mimico-gestual), respectiv, lipsesc condițiile necesare pentru incluziunea educaţională a copiilor cu dizabilităţi de auz.

Părinţii au insistat asupra continuării studiilor în şcolile speciale, însă directorii instituţiilor speciale au comunicat că decizia a fost luată de Ministerul Educației, Culturii şi Cercetării, fiind pornită procedura reducerii statelor de personal şi la 01 septembrie 2020 instituţiile respective nu vor mai avea nici un profesor angajat.

Nefiind de acord cu activitatea administrativă a Ministerul Educaţiei, Culturii Cercetării, părinţii au organizat un protest, în cadrul căruia au înaintat reprezentanţilor Ministerului petiţia comună, solicitând următoarele:

- asigurarea educaţiei bilingve pentru copiii cu dizabilităţi de auz (învăţa limbajului semnelor, învăţarea limbajului scris) la toate nivel educaţionale;
- neadmiterea închiderii/lichidării gimnaziilor-internat pentru copiii dizabilităţi de auz din municipiul Cahul şi satul Hârbovăţ, raionul Călăraşi, atât timp cât în instituţiile de învăţământ de tip general nu este asigurată învăţa limbajului semnelor şi predarea cu ajutorul limbajului semnelor;
- înmatricularea/reînmatricularea copiilor cu dizabilităţi de auz în gimnaziile-internat pentru copiii cu dizabilităţi de auz din municipiul Cahul şi satul Hârbovăţ, raionul Călăraşi, în baza cererilor părinţilor/tutorilor/curatorilor copiilor cu dizabilităţi de auz;
- eliberarea fişei de repartizare sau fişei de trimitere pentru înmatricularea/ reînmatricularea copiilor cu dizabilităţi de auz la gimnaziile-internat pentru copiii cu dizabilităţi de auz din municipiul Cahul şi satul Hârbovăţ, raionul Călăraşi, în baza cererilor părinţilor/tutorilor/curatorilor copiilor cu dizabilităţi de auz.

La data de 7 septembrie 2020, prin scrisoarea nr. 03/1-09/4833, în adresa reclamanţilor a fost remis răspunsul Ministerului la cererea din 30 iulie 2020. La data de 29 septembrie 2020, nefiind de acord cu răspunsul pârâtului, reclamanţii au depus prin intermediul poştei cererea prealabilă, susţinând în continuare cerinţele înaintate prin cererea iniţială.

La data de 23 octombrie 2020 reclamanţii au recepţionat răspunsul pârâtului din 20 octombrie 2020 la cererea prealabilă depusă.

Avocatul face referire la prevederile art. 5, art. 189 alin. (1) Cod administrativ și indică că acţiunile pârâtului privind exmatricularea copiilor din şcolile speciale, reducerea statelor de personal şi, respectiv, închiderea şcolilor speciale constituie o veritabilă activitate administrativă, respective, este susceptibilă controlului judecătoresc în contencios administrativ.

Având în vedere faptul că în răspunsul pârâtului din 20 octombrie 2020 cu privire la cererea prealabilă nu se conţine nici o informaţie cu privire la exercitarea căilor de atac, conchide că în temeiul art. 209 alin. (2) Cod administrativ, termenul-limită pentru depunerea acţiunii în contencios administrativ urmează să expire la data de 22 octombrie 2021, respective, reclamanţii au respectat procedura prealabilă, precum şi termenul legal pentru înaintarea acţiunii în contencios administrativ.

Reclamanţii îşi bazează acţiunea în contencios administrativ pe următoarele aspecte de fapt şi de drept: art. 27 alin. (5) și alin. (6) din Legea nr. 60 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi, art. 33 alin. (2) și alin. (6) din Codul educaţiei. Din prevederile legale indicate reiese că indiferent de tipul instituţiei de învăţământ (special/general) în care este înmatriculat copilul cu dizabilitate de auz, statul are obligaţia imperativă de a asigura posibilitatea învăţării limbajului mimico-gestual, această obligaţie fiind o obligaţie de rezultat şi nu o obligaţie de diligenţă.

În această ordine de idei, menţionează că potrivit Planului-cadru pentru învăţământul primar, gimnazial şi liceal (anul de studii 2020-2021), predarea disciplinei şcolare „limbajul mimico-gestual” este asigurată doar în cadrul instituţiilor de învăţământ special pentru elevii cu deficienţe auditive (tabelul 3.2 din Planul-cadru), nefiind asigurată în cadrul instituţiilor de învăţământ general (şcolile de masă). Neincluderea disciplinei „limbajul mimico-gestual” în Planul-cadru pentru învăţământul general (şcoli de masă) provoacă imposibilitatea angajării profesorilor calificaţi în limbajul semnelor în cadrul şcolilor de masă din cauză că nu există un temei legal, în baza căruia instituţia de învăţământ ar putea include poziţia de „profesor în limbajul mimico-gestual” în schema de încadrare a personalului. Or, schema de încadrare a personalului trebuie să fie întocmită în strictă concordanţă cu prevederile Planului-cadru, care sunt obligatorii pentru toate instituţiile de învăţământ. Această concluzie reiese din prevederile Codului educaţiei, art. 40 alin. (6) și alin. (8), art. 51 alin. (4) și alin. (7) din Codul educaţiei. La acest aspect, menţionează că în perioada anilor 2014-2020 pârâtul a împiedicat înscrierea copiilor cu dizabilităţi de auz în cele două şcoli speciale, refuzând eliberarea fişei de repartizare pentru plasamentul planificat al copiilor în aceste două instituţii speciale. Totodată, în toată această perioadă pârâtul nu a asigurat învăţarea limbajului mimico-gestual pentru copiii cu dizabilităţi de auz înmatriculaţi în şcolile de masă, limitând astfel accesul copiilor cu dizabilităţi de

auz din cadrul şcolilor de masă la învăţarea şi folosirea limbajului mimico-gestual (limbajul semnelor).

Consideră că închiderea celor două instituţii de învăţământ special pentru copiii cu dizabilităţi de auz, în condiţiile în care acestea sunt unicele instituţii în care se asigură învăţarea limbajului semnelor, constituie o încălcarea gravă a garanţiilor stipulate în art. 33 alin. (2) şi (6) din Codul educaţiei. Părinţii nu au dorit să-şi exmatriculeze copiii din instituţiile de tip special din considerentul că doar în asemenea instituţii în Republica Moldova este asigurată predarea limbajului mimico-gestual (conform planului-cadru pentru anul de studii 2020-2021 şi pentru anii precedenţi), iar exmatricularea copiilor din cele două instituţii de tip special (din Cahul şi Hârbovăţ) a avut loc în mod organizat de instituţie, împotriva voinţei părinţilor. Afirmaţiile Ministerului precum că exmatricularea copiilor din instituţiile speciale a avut loc la cererea părinţilor nu sunt veridice. Or, din răspunsurile pârâtului reiese că aprobarea noilor state de personal a avut loc în baza demersurilor înaintate de directorii instituţiilor speciale în luna aprilie, argumentând că în instituţie nu sunt elevi aflaţi în plasament.

Atrage atenţia instanţei, că aprobarea statelor de personal reduse pentru aceste două instituţii de învăţământ speciale (din Cahul şi Hârbovăţ) a avut loc în perioada stării de urgenţă, în baza constatării unui fapt cu caracter excepţional şi temporar, şi anume, suspendarea procesului educaţional, care a avut loc în toate instituţiile de învăţământ pe întreg teritoriul ţării pe toata durată a stării de urgenţă. Prin urmare, directorii instituţiilor de învăţământ în cauză nu au avut nici un temei juridic de a iniţia procesul de reducere a statelor de personal, fiindcă lipsa copiilor aflaţi în plasament a fost provocată de situaţia epidemiologică nefavorabilă şi excepţională şi nu în baza cererilor părinţilor de a exmatricula elevii din instituţiile respective.

Reiterează că atât copiii, cât şi părinţii nu au dorit exmatricularea din aceste două instituţii speciale, fapt pentru care au protestat împotriva închiderii şcolilor respective. De asemenea, invocă faptul că în cadrul procedurii administrative pârâtul nu a prezentat nici o probă care ar demonstra că exmatricularea copiilor din cele două şcoli speciale ar fi avut loc conform procedurii stabilite, ceea ce creează suspiciuni rezonabile asupra legalităţii exmatriculării elevilor din aceste două şcoli.

Consideră că închiderea celor două şcoli speciale pentru copiii cu dizabilităţi de auz a constituit o activitate administrativă arbitrară, realizată cu depăşirea limitelor dreptului discreţionar, contrarvprevederilor art. 16 alin. (1), art. 137 alin. (2) și art. 225 alin. (2) Cod administrativ. Pârâtul urma să opteze între două soluţii posibile prevăzute de art. 33 alin. (2) din Codul educaţiei, şi anume,: înscrierea copilului în instituţia de învăţământ special, conform art. 33 alin. (2) lit. a) sau înscrierea copilului în instituţia de învăţământ general, conform articolului 33 alin. (2) lit. b) din Codul educaţiei. Pârâtul urma să aleagă acea soluţie juridică, a cărui

consecinţă juridică să fie legală, şi anume cea care asigură accesul copiilor cu dizabilităţi de auz la învăţarea limbajului mimico- gestual, aşa cum prevede art. 27 alin. (5) şi (6) din Legea nr. 60 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi şi art. 33 alin. (6) din Codul Educaţiei.

În acest sens, conchide că soluţia pârâtului de a închide şcolile speciale nu generează consecinţe juridice legale, fiindcă Planul-cadru prevede predarea limbajului mimico-gestual doar în cadrul şcolilor speciale, nefiind asigurată în şcolile generale (de masă).

Astfel susţine că atât procedura de exmatriculare a copiilor cu dizabilităţi de auz, cât şi aprobarea statelor reduse de personal, care a provocat închiderea celor două şcoli speciale constituie drept o activitate administrativă ilegală, ce urmează a fl anulată.

Reiterează că prevederile legale indicate prescriu obligaţia pârâtului de a asigura facilitarea învăţării limbajului mimico-gestual pentru toţi copiii cu dizabilităţi de auz, în toate instituţiile de învăţământ (special, general), ceea ce presupune obligaţia de a asigura studierea acestui limbaj, precum şi învăţarea disciplinelor şcolare cu asistenta acestui limbai. Obligaţiile similare sunt reglementate în art. 24 alin. 3 şi 4 din Convenţia ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi, ratificată de Republica Moldova la data de 09 iulie 2010. În context, comitetul ONU pentru drepturile persoanelor cu dizabilităţi, în Comentariul general nr. 4 (2016) privind educaţia incluzivă, oferă mai multe detalii despre asigurarea dreptului la educaţie pentru copiii cu dizabilităţi de auz. În acest sens, sunt relevante prevederile că elevilor fără auz sau cu deficienţe de auz trebuie să li se ofere posibilitatea de a învăţa limbajul semnelor, precum şi luate măsuri pentru a recunoaşte şt promova identitatea lingvistică a acestora. Comitetul atrage atenţia Statelor Părţi la Convenţia împotriva discriminării în educaţie, care stabileşte dreptul copiilor de a fi educaţi în limba lor maternă şi reaminteşte statelor părţi că articolul 30 alin. (4) din Convenţia pentru drepturile persoanelor cu dizabilităţi recunoaşte şi susţine identitatea culturală şi lingvistică a persoanelor cu dizabilităţi, inclusiv de limbajul semnelor şi cultura persoanelor cu dizabilităţi de auz, în egală măsură cu ceilalţi (pct. 35 lit. b), Comentariul general nr. 4 (2016) CRPD. Elevilor nevăzători, fără auz sau nevăzători şi fără auz ar trebui să li se ofere oportunităţi de a primi educaţie folosind cele mai adecvate limbi, metode şi moduri de comunicare, într-un mediu care maximizează creşterea personală, succesul academic şi socializarea, atât în cadrul cât şi în afara sistemului de educaţie formal.(pct. 35 lit. c), Comentariul general nr. 4 (2016) CRPD. Comitetul este îngrijorat în special de lipsa pe scară largă a manualelor şi materialelor didactice în formate şi limbi accesibile, inclusiv în limbajul semnelor (pct. 23), Comentariul general nr. 4 (2016) CRPD.

În contextul situaţiei epidemiologice nefavorabile prin Covid-19, consideră că o atenţie aparte trebuie să fie oferită prevederilor pct. 14 din Comentariul general nr. 4 (2016) CRPD, care se referă la asigurarea educaţiei incluzive în situaţii de urgenţe umanitare, şi anume, un impact semnificativ asupra dreptului la educaţie incluzivă îl au situaţii de conflict armat, urgenţe umanitare şi calamităţi naturale. Statele părţi ar trebui să adopte strategii de reducere a riscurilor aferente situaţiilor de urgenţă, strategii care trebuie să fie incluzive şi să ia în calcul necesităţile individuale a elevilor cu dizabilităţi. În asemenea situaţii, la crearea condiţiilor de instruire cu caracter temporar, ar trebui asigurat dreptul persoanelor cu dizabilităţi, în special al copiilor cu dizabilităţi, la educaţie în condiţiile de egalitate cu ceilalţi. Acestea ar trebui să includă încăperi şcolare accesibile, materiale didactice accesibile, consultarea, precum şi posibilitatea elevilor cu dizabilităţi de auz să dobândească cunoştinţe în limbajul semnelor. În Observaţiile finale referitoare la raportul iniţial al Republicii Moldova din 12 aprilie 2017, Comitetul ONU pentru drepturile persoanelor cu dizabilităţi şi-a exprimat îngrijorarea de faptul că limbajul mimico-gestual nu este recunoscut în mod adecvat ca o limbă oficială a statului parte, de pregătirea insuficientă a interpreţilor de limbaj mimico-gestual care rezultă într-un număr inadecvat de interpreţi în serviciile publice şi private, precum şi de lipsa accesului la educatie bilingvă pentru copiii surzi (pct. 40).

În pofida reglementărilor şi enunţărilor citate, în cadrul instituţiilor de tip general nu este asigurată nici predarea disciplinei „limbajul mimico-gestual”, nici studierea altor discipline şcolare cu ajutorul limbajului mimico-gestual (limbajul semnelor). Or, conform planului-cadru pentru învăţământul primar, gimnazial şi liceal (anul de studii 2020-2021), predarea disciplinei şcolare „limbajul mimico-gestual” este asigurată doar în cadrul instituţiilor de învăţământ special pentru elevii cu deficienţe auditive (tabelul 3.2 din Plan), nefiind asigurată în cadrul instituţiilor de învăţământ general. Având în vedere faptul că din cele 3 instituţii de învăţământ special pentru copiii cu dizabilităţi de auz a rămas funcţională doar o singură instituţie (şcoala nr. 12 din municipiul Chişinău) conchide că Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării a întreprins doar măsuri pentru eliminarea limbajului mimico-gestual din sistemul de învăţământ, nu şi cele ce se cer a fi întreprinse conform art. 33 alin. (6) din Codul Educaţiei, art. 27 alin. (5) şi (6) din Legea nr. 60 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi şi art. 24 din Convenţia ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi.

În acest context, consideră drept neîntemeiate şi abuzive alegaţiile pârâtului privind necesitatea recunoaşterii limbajului semnelor/limbajului mimico-gestual şi stabilirea la nivel de act normativ a statutului limbajului mimico-gestual. Or, un asemenea act normativ deja există în Republica Moldova şi anume Legea nr. 60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilităţi, care în art. 25 alin. (1) stabileşte că Statul recunoaşte şi promovează limbajul mimico-

gestual şi alte moduri alternative de comunicare în calitate de mijloace de comunicare între persoane. Totodată, prevederile art. 25 alin. (5) din aceeaşi lege stipulează că autorităţile publice coordonează cu Asociaţia Surzilor din Republica Moldova şi angajează cu contract, în caz de necesitate, un interpret mimico-gestual care va asigura comunicarea între autorităţi şi persoanele cu deficienţe de auz." Astfel, reiese că Asociaţia Surzilor din Republica Moldova este unica entitate care posedă limbajul mimico-gestual, în forma recunoscută de art. 25 alin. (1), fiind şi unica entitate care are capacitatea de a pregăti specialiştii calificaţi în limbajul semnelor. Astfel, limbajul mimico-gestual, fiind recunoscut expres prin art. 25 din Legea nr. 60 din 30 martie 2012, nu necesită o confirmare sau o recunoaştere suplimentară, şi urmează să fie asigurat în procesul educaţional pentru toţi copiii cu dizabilitate de auz, conform art. art. 33 alin. (6) din Codul Educaţiei, art. 27 alin. (5) şi (6) din Legea nr. 60 din 30 martie 2012, art. 24 alin. 2 şi 3 din Convenţia ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi.

Totodată, indică că potrivit Planului-cadru pentru anul de studii 2020-2021 în instituţiile de învăţământ special pentru copiii cu dizabilităţi de auz (la moment e funcţională doar instituţia de învăţământ special din Chişinău) se asigură studierea şi predarea cu ajutorul limbajului semnelor, iar pretinsa lipsă a unui statut special al limbajului mimico-gestual nu a împiedicat posibilitatea predării limbajului mimico- gestual în cadrul acestor şcoli. Astfel, conchide că Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării foloseşte argumentul privind necesitarea oferirii unui statut limbajului mimico-gestual ca pretext pentru a se eschiva de la executarea obligaţiilor prevăzute de art. 33 alin. (6) din Codul educaţiei, art. 27 alin. (5) şi (6) din Legea nr. 60 din 30 martie 2012, art. 24 alin. 2 şi 3 din Convenţia ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi.

Menţionează că la data de 01 septembrie 2020 Consiliul pentru prevenirea şi eliminarea discriminării şi asigurarea egalităţii a emis Decizia pe cauza nr. 114, prin care a constatat că reclamatul (Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării) nu a întreprins totalitatea măsurilor de acomodare rezonabilă a procesului educaţional pentru elevii dezinstituţionalizaţi din şcolile speciale pentru copiii hipoacuziei, ceea ce duce la discriminarea acestora în procesul educational. Conform prevederilor art. 4 din Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalităţii, discriminarea comisă de autorităţile publice, împotriva unui grup de persoane, constituie o formă gravă a discriminării.

În acest context, consider că sunt neîntemeiate alegaţiile pârâtului precum că ar fi întreprins măsurile de acomodare rezonabilă adecvate pentru copiii dezinstituţionalizaţi. Or, în condiţiile ignorării limbajului mimico-gestual în procesul educaţional pentru elevii cu dizabilităţi de auz, măsurile întreprinse devin absolut inutile. Mai mult ca atât, orice măsură ar trebui să fie suficientă pentru restabilirea în drepturi a persoanelor afectate prin procedurile administrative

respective, astfel încât ingerinţa admisă să fie înlăturată şi să se restabilească echitatea socială, pe când în speţa dedusă judecăţii, pe de o parte procedurile administrative declanşate de pârâtă sunt inadmisibile într-o societate cu adevărat democratică, iar pe de altă parte, măsurile adoptate sunt formale în coraport cu necesităţile speciale ale acestor copii. Statul are obligaţia pozitivă de a asigura condiţii egale de acces la educaţie tuturor copiilor, iar orice formă de discriminare în acest sens, indiferent pe ce criteriu, constituie o violare inadmisibilă a drepturilor fundamentale. Astfel, prin procedurile administrative tendinţa pârâtului este de a îngrădi accesul la educaţie a unor asemenea copii, fapt ce impune restabilirea în drepturi a reclamanţilor pe cale judiciară prin admiterea integrală a acestei acţiuni.

Ţinând cont de circumstanţele enunţate, conchide că închiderea celor două şcoli speciale pentru copiii cu dizabilităţi de auz, unicele instituţii în care copiii cu dizabilităţi de auz din toată ţară, ar putea să aibă acces la învăţarea limbajului mimico-gestual, constituie încălcarea dreptului la educaţie şi a dreptului la egalitate și nediscriminare. În acest context, încălcarea dreptului de a învăţa şi de a practica limbajul semnelor constituie o ingerinţă gravă în exercitarea dreptului la viaţă privată şi poate fi calificată ca fiind un tratament degradant în sensul Convenției Europene a Drepturilor Omului.

În consecinţă, evidenţiază că potrivit Hotărârii Curţii Constituţionale nr. 55 din 14 octombrie 1999, art. 4 alin. (2) din Constituţie şi Hotărârii Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr. 3 din 09 iunie 2014, Convenţia Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăţilor Fundamentale, precum și jurisprudenta Curţii Europene a Drepturilor Omului, constituie o parte integrantă a sistemului legal intern și, respectiv, urmează a fi aplicate direct ca orice altă lege a R.M. cu deosebirea că prevederile Convenţiei și jurisprudenta CtEDO au prioritate fată de restul legilor interne care îi contravin.

Reiesind din ansamblul aspectelor de fapt învederate raportate la normele de drept indicate, în condiţiile în care prin absurd nu s-ar admite prezenta cerere, aceasta ar presupune violarea drepturilor fundamentale nominalizate ale reclamanţilor prevăzute de CEDO şi, astfel, drepturile acestora ar deveni teoretice şi iluzorii dar nu practice şi efective, contrar jurisprudenţei CtEDO. Or, potrivit preambulului CEDO şi conform jurisprudenţei CtEDO drepturile omului trebuie să fie practice si efective dar nu teoretice si iluzorii (a se vedea Cauza Sergey Zolotukhin versus Federaţia Rusă, Hotărârea Marei Camere a CtEDO din 10.02.2009, paragraful 80-81 etc.), motive pentru care prezenta cerere urmează a fi admisă aşa precum a fost formulată.

Finalmente, pornind de la preeminenţa dreptului strâns legat de principiul statului de drept şi de garanţiile unui proces echitabil, ducând cont de dreptul fundamental la apărare şi la un remediu naţional efectiv garantate de art. 6 şi 13 din

CEDO şi de dreptul fundamental de a nu fi discriminat garantat de art. 14 din CEDO şi art. 1 din Protocolul nr. 12 la CEDO, dreptul la instruire (educaţie) garantat de art. 2 din Protocolul nr. 1 adiţional la CEDO, având ca premisă scopul Consiliului Europei definit în esenţă în însăşi preambulul CEDO, unde unul dintre mijloacele pentru a atinge asemenea scopuri este apărarea şi dezvoltarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, recunoaşterea şi aplicarea universală şi efectivă a drepturilor şi libertăţilor fundamentale, care constituie temelia însăşi a justiţiei şi a păcii în lume, conducându-se de prevederile art. 1 şi 17 din CEDO în acord cu care înaltele Părţi Contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicţia lor drepturile şi libertăţile definite în Titlul I al prezentei Convenţii. Nicio dispoziţie din prezenta Convenţie nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfăşura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmăreşte distrugerea drepturilor sau libertăţilor recunoscute de prezenta Convenţie, sau de a aduce limitări acestor drepturi şi libertăţi, decât cele prevăzute de această Convenţie.

Cere constatarea discriminării, pe criteriu de dizabilitate şi limbă, a reclamanţilor Ţurcan Marina, Perţu Andreea, Secrieru Veaceslav, Secrieru Vitalii din partea Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării, în exercitarea dreptului la educaţie, obligarea Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării al R.M. de a organiza învăţarea limbajului mimico-gestual (limbajul semnelor) la toate nivelele educaţionale: învăţământul preşcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional tehnic, superior, obligarea Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării al R.M. de a introduce în Planul-cadru pentru învăţământul primar, gimnazial, liceal anul de studii 2021-2022, precum şi pentru anii de studii ulteriori, a disciplinei „limbajul mimico-gestual” în cadrul tuturor instituţiilor de învăţământ general, în care sunt înmatriculaţi copiii cu dizabilităţi de auz, constatarea ca fiind nulă procedura de exmatriculare a elevilor şcolilor-internat pentru copiii surzi şi hipoacuziei din municipiul Cahul şi satul Hârbovăţ, raionul Călăraşi, precum şi a procedurii de reducere a statelor de personal ale şcolilor respective (nulitatea absolută), obligarea Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării de a asigura posibilitatea înmatriculării în şcolile-internat pentru copiii surzi şi hipoacuziei din municipiul Cahul şi satul Hârbovăţ, raionul Călăraşi pentru toţi copiii cu dizabilităţi de auz, în baza cererii reprezentanţilor legali, începând cu anul de studii 2021-2022, atât timp cât în instituţiile de învăţământ de tip general nu este asigurată învăţarea limbajului mimico-gestual şi predarea cu ajutorul acestui limbaj, obligarea Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării de a nu lichida şcolile-internat pentru copiii surzi şi hipoacuziei din municipiul Cahul şi satul Hârbovăţ, raionul Călăraşi atât timp, cât în instituţiile de învăţământ de tip general nu este asigurată învăţarea limbajului mimico-gestual (limbajul semnelor) şi predarea cu ajutorul acestui limbaj, încasarea din contul pârâtului în contul reclamantei Ţurcan Marina a sumei de

100000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru suferinţele aduse în legătură cu discriminarea în exercitarea dreptului la educaţie, încasarea din contul pârâtului în contul reclamantei Perţu Andreea a sumei 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru suferinţele aduse în legătură cu discriminarea în exercitarea dreptului la educaţie, încasarea din contul pârâtului în contul reclamantului Secrieru Vitalii a sumei 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru suferinţele aduse în legătură cu discriminarea în exercitarea dreptului la educaţie, încasarea din contul pârâtului în contul reclamantului Secrieru Veaceslav a sumei 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru suferinţele aduse în legătură cu discriminarea în exercitarea dreptului la educaţie.

Pârâtul Ministerul Educației Culturii și Cercetării a depus referință la acțiune. În motivarea referinței comunică că potrivit art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanţa verifică din oficiu dacă sunt întrunite condiţiile pentru admisibilitatea unei acţiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acţiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs. La fel, art. 207 alin. (2) lit. a) Cod administrativ stipulează că acţiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleaşi părţi, cu acelaşi obiect şi pe aceleaşi temeiuri de drept. La caz, Ministerul Educației Culturii și Cercetării menţionează că asupra pretenţiilor invocate instanţa s-a pronunţat prin încheierea Judecătoriei Chişinău (sediul Râşcani) (dosarul nr. 3-2970/2020, 2-20146546-12-320112020-1) din 22 februarie 2021, prin care instanţa a dispus că se declară inadmisibilă acţiunea în contencios administrativ înaintată de Ţurcan Lidia, Perţu Adrian, Secrieru Igor, A.O „Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dezabilităţi”, A.O „Asociaţia Surzilor din Republica Moldova” privind obligarea emiterii actului solicitat, încasarea prejudiciului. S-a explicat reclamanţilor că prevederile art. 207 alin. (2) lit. a-e) Cod administrativ, exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiaşi reclamant cu aceeaşi acţiune. Această hotărâre nu a fost contestată cu cerere de apel, astfel devenind irevocabilă din 22 martie 2021.

Cu referire la similitudinea părţilor implicate în proces stipulează următoarele. După cum se observă ambele cereri au aceiaşi reclamanţi şi anume pe Lidia Ţurcan, Adrian Perţu, Igor Secrieru, A.O „Asociaţia Surzilor din Republica Moldova”, A.O „Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dezabilităţi”. La caz se atestă că reclamanţii Lidia Ţurcan. Adrian Perţu, Igor Secrieru, din cererea de chemare în judecată cu nr. 26748 din 20 noiembrie 2020 au atras în proces în calitate de coreclamanţi şi pe copiii minori ai acestora (Ţurcan Marina, Perţu Andreea, Secrieru Veaceslav şi Secrieru Vitalie). Menţionează că în cererea de chemare în judecată reclamanţii Lidia Ţurcan, Adrian Perţu, Igor Secrieru au acţionat în interesele copiilor minori cărora li s-a atribuit calitatea procesuală de

coreclamanți în cererea de chemare în judecată. Totodată, în ambele cereri are calitatea de pârât Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării. În temeiul celor invocate, menţionează că pârâtul în ambele cereri este acelaşi, iar reclamanţii sunt similari precum şi au acţionat în numele minorilor desemnaţi coreclamanţi în prezenta cerere de chemare în judecată.

Cu referire la obiectul cererii de chemare în judecată, consideră că este acelaşi ca şi în cererea de chemare în judecată depusă de reclamanți, înregistrată cu nr. 26748 din 20 noiembnrie 2020, cu excepţia ordinii cronologice în care sunt enumerate pretenţiile. Reiterează că pretenţiile invocate în cererea de chemare în judecată nr. 26748 din 20 noiembrie 2020 au fost formulate după cum urmează: obligarea Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării de a organiza învăţarea limbajului mimico-gestual la toate nivelurile educaţionale; obligarea Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării de a introduce în planul-cadru pentru anul de studii 2020-2021, precum şi pentru anii de studii ulteriori disciplina „Limbajul mimico-gestual” în cadrul tuturor instituţiilor de învăţământ general; obligarea Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării de a nu lichida şcolile-internat speciale pentru copii surzi şi hipoacuziei din municipiul Cahul şi din satul Hârbovăţ, raionul Călăraşi; obligarea Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării de a oferi posibilitatea înmatriculării copiilor cu dizabilităţi de auz în şcolile-internat speciale pentru copii surzi şi hipoacuzici din municipiul Cahul şi din satul Hârbovăţ, r-nul Călăraşi, în baza cererii reprezentanţilor legali, începând cu anul de studii 2020-2021; încasarea prejudiciului moral în contul reclamantei Ţurcan Lidia a prejudiciului moral în valoare de 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru suferinţele aduse Jamiliei în legătură cu discriminarea diicei minore cu dezabilitate de auz lui Ţurcan Marina; încasarea prejudiciului moral din contul reclamantului Perţu Adrian a prejudiciului moral în valoare de 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru suferinţele aduse familiei în legătură cu discriminarea fiicei minore cu dezabilitate de auz Andreea Perţu; încasarea prejudiciului moral din contul reclamantului Secrieru Igor a prejudiciului moral in valoare de 200000 lei cu titlu de prejudiciu moral pentru suferinţele aduse jamiliei în legătură cu discriminarea fiicei minore cu dezabilitate de auz.

Pentru a evidenţia similitudinea pretenţiilor, le enumeră pe plan comparativ după cum urmează:

Mai indică că temeiurile de drept pe care îşi înaintează acţiunea reclamanţii sunt similare cu temeiurile de drept invocate în cererea de chemare în judecată nr. 26748 din 20 noiembrie 2020.

Reprezentantul reclamanților, avocatul Dumitru Buliga în ședința de judecată a susținut acțiunea integral și a solicitat admiterea în sensul formulat.

Reprezentantul Ministerului Educației și Cercetării în ședința de judecată nu s-a prezentat, despre data, timpul și locul examinării cauzei a fost înștiințat legal. Instanța a dispus examinarea în absență.

Examinând acțiunea cu actele anexate, referința depusă, audiind explicațiile reprezentantului reclamanților, stabilind starea de fapt și de drept, instanța de judecată constată că acțiunea este admisbilă, dar neîntemeiată, din următoarele motive.

Conform art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă şi imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Conform art. 13 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, orice persoană, ale cărei drepturi şi libertăți recunoscute de prezenta convenţie au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanţe naţionale, chiar şi atunci când încălcarea s-ar datora unor peroane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Conform art. 20 alin. (1) şi alin. (2) din Constituţia Republicii Moldova*,* (1) orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiţie.

Conform art. 53 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului şi repararea pagubei.

Conform art. 114 din Constituția Republicii Moldova, justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești, acestea urmează să dispună de plenitudinea prerogativelor procesuale pentru soluționarea justă a cauzei, fără a exista limitări nejustificate în acțiunile ce urmează a fi întreprinse, astfel, încât la realizarea scopului final hotărârea judecătorească să nu devină una iluzorie.

Conform art. 10 alin. (1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, actele administrative individuale pot fi acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Conform art. 19 Cod administrativ, cererea prealabilă este instituţia care oferă o cale de soluţionare prejudiciară a litigiilor administrative.

În conformitate cu art. 208 alin. (1) Cod administrativ, în cazurile prevăzute de lege, până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă.

În conformitate cu art. 209 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia.

Reclamanţii Ţurcan Lidia, Perţu Adela, Secrieru Igor sunt părinţii copiilor cu deficienţe severe de auz, care până în luna martie 2020, au făcut studii în Gimnaziile-internat pentru copii hipoacuzici din municipiul şi din satul Hârbovăț, raionul Călărași.

Asociațiile Obștești Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități și Asociația Surzilor din Republica Moldova au depus cerere la Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării al Republicii Moldova prin care a solicitat asigurarea educaţiei bilingve pentru copiii cu dizabilităţi de auz (învăţarea limbajului semnelor, învăţarea limbajului scris) la toate nivelele educaţionale, neadmiterea închiderii/lichidării gimnaziilor-internat pentru copiii cu dizabiiităţi de auz din municipiul Cahul şi satul Hârbovăţ, raionul Călăraşi atât timp cât în instituţiile de învăţământ de tip general nu este asigurată învăţarea limbajului semnelor şi predarea cu ajutorul limbajului semnelor, înmatricularea/reînmatricularea copiilor cu dizabiiităţi de auz în gimnaziile- internat pentru copiii cu dizabiiităţi de auz din municipiul Cahul şi satul Hârbovăţ, raionul Călăraşi, în baza cererilor părinţilor/tutorilor/curatorilor copiilor cu dizabiiităţi de auz, eliberarea fişei de repartizare/fişei de trimitere pentru Înmatricularea/reînmatricularea copiilor cu dizabiiităţi de auz în gimnaziile- internat pentru copiii cu dizabiiităţi de auz din municipiul Cahul şi satul Hârbovăţ, raionul Călăraşi în baza cererilor părinţilor/tutorilor/curatorilor copiilor cu dizabiiităţi de auz.

Prin actul administrativ nr. 03/1-09/4833 din 07 septembrie 2020 Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării al Republicii Moldova a răspuns la cererea Asociațiilor Obștești Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități și Asociația Surzilor din Republica Moldova.

La data de 29 septembrie 2020 Asociațiile Obștești Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități și Asociația Surzilor din Republica Moldova au depus cerere prealabilă la Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării al Republicii Moldova.

Prin actul administrativ nr. 08/5-09/5762 din 20 octombrie 2020 Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării al Republicii Moldova a expediat în adresa

reclamanților Lidia Țurcan, Adela Perțu, Igor Secrieru și Asociațiilor Obștești Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități și Asociația Surzilor din Republica Moldova răspuns la cererea preaslabilă.

Având în vedere că la actele dosarului administrativ lipsește dovada de notificare a actului administrativ emis în procedura prealabilă, instanța de judecată constată că acțiunea a fost depusă la data de 13 iulie 2021 în termenul stabilit de lege.

În privința competenței instanței de judecată la examinarea acțiunii în contenciosul administrativ se constată că competența în conformitate cu prevederile art. 191 alin. (1) și art. 196 alin. (1) Cod administrativ revine Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani), deoarece sediul autorității publice pârâte este în municipiul Chișinău. Prin urmare acțiunea este depusă cu respectarea prevederilor art. 191 alin. (1), art. 192 alin. (2) și art. 196 alin. (1) Cod administrativ.

Astfel, instanța de judecată constată că acțiunea este admisibilă.

Referitor la fondul acțiunii instanța de judecată constată următoarea stare de drept și de fapt.

În conformitate cu art. 189 alin. (1) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Controlul judecătoresc al legalității actelor administrative presupune apărarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor împotriva abuzurilor administrației publice, în condițiile reglementărilor legale ale contenciosului administrativ. Se pornește de la scopul primordial al instituției contenciosului administrativ, care este prestabilit de legislator și care presupune contracararea abuzurilor și exceselor de putere ale autorităților publice, apărarea drepturilor persoanei în spiritul legii, ordonarea activității autorităților publice, și asigurarea ordinii de drept.

După cum indică reclamanţii, în luna iunie 2020, părinţii elevilor cu dizabilităţi de auz, înmatriculaţi în gimnaziile-internat pentru copii hipoacuzici din municipiul Cahul şi satul Hârbovăţ, raionul Călăraşi au fost contactaţi de directorii acestor instituţii, care i-au cerut să se prezinte la internate pentru a lua dosarele copiilor.

Prin răspunsul său din 07 septembrie 2020 Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării al Republicii Moldova a informat asupra lipsei unei decizii privind lichidarea școlilor-internat speciale pentru copii surzi şi hipoacuzici din municipiul Cahul şi satul Hârbovăţ, raionul Călăraşi.

Explică autoritatea publică pârâtă că în baza demersurilor înaintate ministerului de către directorii instituţiilor speciale în luna aprilie 2020, argumentând că în instituţii nu sunt elevi aflaţi în plasament, ministerul a aprobat noi state de personal pentru aceste două instituţii, începând cu 01 iulie 2020.

În decizia adoptată de pârât în procedura prealabilă din 20 octombrie 2020, autoritatea publică pîrîtă a explicat că legislaţia Republicii Moldova garantează dreptul la educaţie a tuturor persoanelor, inclusiv dreptul la educaţie al persoanelor cu nevoi speciale sau aflaţi în situaţii vulnerabile. Codul educaţiei reglementează educaţie incluzivă şi acesta se organizează în instituţiile de învăţământ special, forma de inluziune fiind stabilită în funcţie de particularităţile fiecărei persoane, în urma unei evaluări periodice. A specificat că, ministerul a întreprins toate măsurile de rigoare pentru acomodarea rezonabilă a procesului educaţional pentru copii cu dizabilităţi de auz. În acest sens, în luna iulie 2020, a fost elaborat Planul de acţiunii, pentru perioada iulie 2020 - mai 2021, privind asistenţa şi incluziunea copiilor cu deficienţe de auz dezinstituţionalizaţi din scoala internat specială pentru copii surzi şi hipoacuzici din municipiul Cahul şi satul Hârbovăţ, raionul Călăraşi.

Conform art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/cereia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform art. 39 alin. (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cererei se poate adresa instanţei de judecată competente.

În conformitate cu art. 189 alin. (1) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său poate înainta o acţiune în contencios adminsitrativ.

Rezumînd cele relatate şi constatînd că Codul administrativ prevede ca o condiţie a contestării unui act în contencios administrativ este vătămarea prin activitatea administrativă a unui drept al său, adică al reclamanţilor prin activitatea administrativă desfăşurată de Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării al Republicii Moldova, însă, în cadrul dezbaterilor judecătorești s-a constatat că reclamanții nu revendică încălcarea unui drept sau interes legitim de către Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării al Republicii Moldova prin activitatea administrativă desfăşurată, prin urmare, acţiunea este neîntemeiată. Or, în concepţia Codului administrativ pentru admisibilitatea acţiunii, *inter alia,* reclamantul urmează să revendice un drept subiectiv propriu vătămat prin activitatea administrativă. Sintagma din art. 189 alin. (1) Cod administrativ „orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său” interzice *actio popularis,* indiferent de felul acţiunii înaintate în contenciosul administrativ. La fel, art. 5 Cod administrativ, prevede că activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale şi normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum şi a operaţiunilor administrative realizate de autorităţile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea.

În conformitate cu art. 224 alin. (1) Cod admiistrativ, examinînd acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri:

a) în baza unei acţiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum şi o eventuală decizie de soluţionare a cererii prealabile, dacă acestea sînt ilegale şi prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale;

b) în baza unei acţiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă şi obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenţiei reclamantului de emitere a actului este întemeiată;

c) în baza unei acţiuni în realizare, obligă la acţiune, tolerare sau inacţiune, dacă o astfel de pretenţie a reclamantului este întemeiată;

d) în baza unei acţiuni în constatare, constată existenţa sau inexistenţa unui raport juridic ori nulitatea unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ, dacă raportul juridic există sau, respectiv, nu există ori actul administrativ individual sau contractul administrativ este nul;

e) în baza unei acţiuni de control normativ, anulează în tot sau în parte actul administrativ normativ, dacă acesta este ilegal, sau constată nulitatea acestuia, dacă acesta este nul;

f) respinge acţiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sînt îndeplinite condiţiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a)-e).

Mult ca atât, reclamanţii nu pretind verificarea legalităţii vreunui act administrativ individual defavorabil, iar activitatea administrativă a pârâtului vizează în exclusivitate aspecte de oportunitate, care nu intră în competenţa judecătorului specializat în materie de contencios administrativ, or, în conformitate cu art. 225 alin. (1) Cod administrativ, instanţa de judecată nu este competentă să se pronunţe asupra oportunităţii unui act administrativ.

La fel, și cerinţele reclamanţilor privind repararea prejudiciului moral, sânt neîntemeiate, or, atât timp cât nu există un act administrativ individual defavorabil pretins ilegal, nu poate exista nici prejudiciu cauzat prin actul inexistent.

În virtutea sarcinii probațiunii puse pe seama reclamanților, în conformitate cu art. 93 Cod administrativ, aceștea au eșuat să demonstreze că activitatea administrative a pârâtului, în speță, este ilegală și neîntemeiată. Or, argumentele reclamanților sânt declarative și neîntemeiate, sânt bazate pe interpretarea eronată a stării de fapt și de drept.

Din considerentele expuse, în conformitate cu art. 224 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, instanța de judecată respinge cererea de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu art. art. 195, 224 alin. (1) lit. f), 231, 232 Cod administrativ, art. art. 236-240 Cod de procedură civilă, instanța de judecată

h o t ă r ă ş t e

Se respinge ca neîntemeiată acțiunea depusă de avocatul Dumitru Buliga, în interesele Marinei Țurcan, Andreei Perțu, lui Vitalii Secrieru, lui Veaceslav Secrieru, Asociației Obștești Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități și Asociației Obștești Asociația Surzilor din Republica Moldova, împotriva Ministerului Educației și Cercetării cu privire la constatarea discriminării pe criteriu de dizabilitate şi limbă a reclamanților Marina Ţurcan, Andreea Perţu, Veaceslav Secrieru, Vitalii Secrieru din partea Ministerului Educației, Culturii şi Cercetării în exercitarea dreptului la educație, obligarea organizării învățării limbajului mimico-gestual (limbajul semnelor) la toate nivelele educaționale: învățământul preşcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional tehnic, superior, obligarea introducerii în planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial, liceal anul de studii 2021-2022, precum şi pentru anii de studii ulteriori, a disciplinei „Limbajul mimico-gestual” în cadrul tuturor instituțiilor de învățământ general, în care sunt înmatriculați copiii cu dizabilități de auz, constatarea ca fiind nulă procedura de exmatriculare a elevilor școlilor-internat pentru copiii surzi şi hipoacuzici din municipiul Cahul şi satul Hârbovăţ, raionul Călăraşi şi a procedurii de reducere a statelor de personal ale școlilor respective (nulitatea absolută), obligarea de a asigura posibilitatea înmatriculării în școlile-internat pentru copiii surzi şi hipoacuzici din municipiul Cahul şi satul Hârbovăţ, raionul Călăraşi pentru toți copiii cu dizabilități de auz, în baza cererii reprezentanților legali, începând cu anul de studii 2021-2022, atât timp cât în instituțiile de învățământ de tip general nu este asigurată învățarea limbajului mimico-gestual şi predarea cu ajutorul acestui limbaj, obligarea Ministerului Educației, Culturii şi Cercetării de a nu lichida școlile-internat pentru copiii surzi şi hipoacuzici din municipiul Cahul şi satul Hârbovăţ, raionul Călăraşi atât timp, cât în instituțiile de învățământ de tip general nu este asigurată învățarea limbajului mimico-gestual (limbajul semnelor) şi predarea limbajului, încasarea din contul pârâtului în folosul reclamanților Marina Țurcan, Andreea Perțu, Vitalii Secrieru, Veaceslav Secrieru a câte 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Hotărârea este cu drept de apel la Curtea de Apel Chişinău în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Râşcani).

Președintele ședinței,
judecătorul Viorica Dodon